

Денчук П. Н., канд. екон. наук, доцент

кафедри обліку у виробничій сфері

Рожелюк В. М., канд. екон. наук, доцент

кафедри обліку в бюджетній та соціальній сфері, ТНЕУ

ПРОБЛЕМИ УЗГОДЖЕНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Сучасний стан розвитку ринкових відносин в Україні сприяє виходу вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу та збуту продукції (робіт і послуг), забезпечує тісну співпрацю з іноземними інвесторами, що зумовлює необхідність формування облікової інформації про реальний фінансовий стан підприємств відповідно до загальноприйнятих в міжнародній практиці норм та нормативів. Фінансова звітність за національними стандартами у ряді випадків не забезпечує достатнього масиву достовірної та змістовної інформації за ключовими фінансовими та не фінансовими показниками діяльності, що знижує якість аналізу як поточного стану господарюючого суб'єкта, так і стратегії його розвитку.

Така ситуація визначає доцільність гармонізації національної системи обліку з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ).

На користь цього твердження свідчить міжнародна облікова практика щодо використання МСФЗ:

- як основи національних вимог до бухгалтерського обліку в багатьох країнах світової економічної спільноти;
- як міжнародного базового підходу для країн, які розробляють власні облікові стандарти, прикладом є процес стандартизації обліку в Україні;
- як головного аргументу у роботі фондових бірж та лізингових компаній, від яких вимагають подання фінансової звітності учасникам фондових ринків за МСФЗ;
- як визначального критерію подання фінансової звітності позичальниками світового банку.

Вказані аргументи на користь міжнародної стандартизації обліку забезпечують зменшення ризику для інвесторів та кредиторів, зменшення витрат кожної країни на розробку національних стандартів, поглиблення облікової практики різних країн, довіри учасників фондових ринків до акцій компаній України, які формують звітні показники за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Наближенню вітчизняної системи обліку та звітності до міжнародних стандартів сприяла розробка багатьох нормативно правових актів різних рівнів регулювання облікової практики: законів, постанов, розпоряджень урядових органів, а також внутрішньофірмових документів.

Проте багато положень цих документів не завжди відповідають міжнародним обліковим вимогам, до кінця не визначена сфера застосування МСФЗ в Україні, не повністю виконуються заходи стратегії переходу на МСФЗ.

Розв'язання даної проблеми, на наш погляд, можливе за умови чіткого визначення вимог до обсягу та якості інформації, яка надається зовнішнім користувачам у вигляді фінансової звітності:

- характер вимог до фінансової звітності повинен диференціюватися залежно від організаційно-правової форми підприємств та їх участі у міжнародному поділі праці;
- підприємства, цінні папери яких перебувають в обігу на фондовому ринку, а також підприємства, які відповідно до законодавства зобов'язанні оприлюднювати річну фінансову звітність для складання бухгалтерської та консолідованої бухгалтерської звітності застосовують МСФЗ;
- підприємства, що випускають в обіг цінних паперів і не зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність, застосовують національні П(С)БО;
- підприємства — суб'єкти малого підприємництва застосовують спрощену систему правил і процедур бухгалтерського обліку та бухгалтерської звітності.

Тому всі суб'єкти господарської діяльності мають застосовувати єдині принципи оцінки та визнання елементів звітності, проте обсяг інформації, яка підлягає розкриттю визначається винятково запитами користувачів.

Трансформація національних фінансових звітів у звітність за міжнародними стандартами — складний процес, який потребує досконалих професійних знань, знань міжнародних стандартів, вміння застосовувати знання на практиці.

Бухгалтерські служби, на які покладено складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, мають певні проблеми при трансформації фінансової звітності, які виникають з таких обставин:

- неопрацьована методика трансформації;
- розбіжності у методиках розрахунку статей фінансової звітності;
- небажання незалежних аудиторів співпрацювати з економічними службами підприємств, відповідальними за трансформацію;
- недостатня кваліфікація виконавців.

Нівелювати вказані проблеми дозволить проведення процесу трансформації у такій послідовності:

1. розробка облікової політики щодо складання звітності за МСФЗ та викладення її основних принципів;
2. складання регламенту (методичних рекомендацій) трансформації з докладним викладом всіх практичних моментів;
3. узгодження з незалежною аудиторською спільнотою, в особі Аудиторської палати України, методик і підходів, які використовуватимуться при оцінці статей звітності;
4. автоматизація процесу трансформації;
5. максимально можливе наближення методологічних засад формування звітності за національними та міжнародними стандартами обліку.

Отже, МСФЗ сьогодні не лише узагальнюють досвід облікових відносин різних країн, але й активно впливають на розвиток національної системи обліку та звітності України в контексті міжнародної стандартизації обліку та звітності.

Література

1. *Бутинець Ф. Ф.* Стандартизація бухгалтерського обліку: погляд в майбутнє // Вісник ЖДТУ. — 2002. — № 21.
2. *Голов С. Ф.* Міжнародні стандарти фінансової звітності: сучасний стан та застосування // Бухгалтерський облік і аудит. — 2005. — № 8—9. — С. 88—100.
3. *Чижиков В. І.* Економіка зарубіжних країн: Навчальний посібник. — К., 2005. — 308 с.